Valtioneuvoston kanslia Neuvostoraportti EU/5/2025-VNK-46

Siivola Heli 20.3.2025

Yleisten asioiden neuvosto 18.3.2025; Neuvostoraportti

Kokous

Yleisten asioiden neuvosto 18.3.2025

Neuvosto valmisteli maaliskuun Eurooppa-neuvostoa (20.–21.3.) keskustelemalla Eurooppa-neuvoston päätelmäluonnoksesta. Luonnoksen katsottiin kehittyneen oikeaan suuntaan. Vahvaa Ukraina-tekstiä tuettiin laajasti. Puolustuksen osalta odotetaan 19.3. julkaistavia ReArm Europe -suunnitelman ehdotuksia ja puolustuksen valkoista kirjaa. Tarvetta edetä asiassa nopeasti korostettiin. Kilpailukyvyn vahvistamisen osalta esille nousi erityisesti pääomamarkkinoiden valvonnan keskittämistä koskeva muotoilu. Lähi-itää koskevaa tekstiä päivitetään viimeisimmän tilanteen valossa. Muilta osin päätelmäteksti vaikuttaa valmiilta.

Neuvosto sai komission tilannekatsauksen ja keskusteli EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan (UK) suhteista. Komissio painotti viime viikkojen osoittaneen, kuinka läheisiä ja samanmielisiä kumppaneita EU ja UK ovat. Molemminpuolisena tavoitteena on yhteistyön tiivistäminen. Olemassa olevien sopimusten toimeenpano on suhteiden kulmakivi. EU näkee UK-suhteen tiivistämisen pakettiratkaisuna. Jäsenvaltioiden prioriteetit ovat komission tiedossa, mutta UK:n kantoja odotetaan. EU:n ja UK:n huippukokous (19.5) on tärkeä. Keskustelussa nostettiin esille erityisesti yhteistyö ulkopolitiikan, turvallisuuden ja puolustuksen alalla sekä kalastuksen, energian ja nuorisoliikkuvuuden suhteen. Selvyyttä EU:n pääsyyn UK:n vesille vuoden 2026 jälkeen toivottiin mahdollisimman pian.

Neuvosto käsitteli puheenjohtajan yhteenvedon neuvoston toimista vuoden 2025 eurooppalaista ohjausjaksoa varten, ohjausjakson päivitetyn etenemissuunnitelman sekä suosituksen euroalueen talouspolitiikasta vuonna 2025, joka toimitetaan Eurooppa-neuvostolle.

Neuvosto hyväksyi toimielinten yhteisen julistuksen EU:n lainsäädäntötyön painopisteistä vuonna 2025 ja yhteiset päätelmät tavoitteista koko lainsäädäntökaudella.

Muut asiat -asiakohdassa Tšekki nosti esille Yhdysvaltojen rahoituksen lakkauttamisen vaikutukset Radio Free Europelle.

Suomea edusti kokouksessa eurooppaministeri Joakim Strand.

A-kohtien hyväksyminen

A-kohdat hyväksyttiin asiakirjojen 7101/25 ja 7102/25 mukaisesti. Osana A-kohtia neuvosto hyväksyi asetuksen Moldovan tasavallan uudistus- ja kasvutukivälineen perustamisesta.

20. ja 21. maaliskuuta 2025 kokoontuvan Eurooppa-neuvoston valmistelu: päätelmät

Puheenjohtaja (Puolan eurooppaministeri Adam Szłapka) totesi Eurooppa-neuvoston keskustelevan erityisesti Ukrainan tukemisesta sekä puolustuksen ja kilpailukyvyn vahvistamisesta. Lisäksi Eurooppa-neuvoston on tarkoitus käydä ensimmäinen keskustelu tulevasta rahoituskehyksestä. Muita käsiteltäviä aiheita ovat Lähi-idän tilanne, muuttoliike, meret ja monenkeskisen järjestelmän tilanne. YK:n pääsihteeri Guterres osallistuu Eurooppa-neuvoston lounaalle. Eurooppa-neuvoston yhteydessä järjestetään eurohuippukokous.

Komissio (komissaari Šefčovič) katsoi päätelmäluonnoksen ja eurohuippukokouksen lausumaluonnoksen muodostavan hyvän pohjan keskusteluille. Olennaista on vankkumaton tuki Ukrainalle sekä puolustuksen ja kilpailukyvyn vahvistaminen. Komissio antaa keskiviikkona ReArm Europe -ehdotukset, valkoisen kirjan puolustuksesta sekä säästämis- ja investointiunionia koskevan tiedonannon. Keskiviikkona on tulossa myös terästä ja metalleja koskeva toimintasuunnitelma. Autoteollisuutta koskeva toimintasuunnitelma on annettu aiemmin. Yksinkertaistamisagendan toimeenpanossa tulee edetä nopeasti. Tulossa on myös puolustussektoria koskeva omnibus-paketti. Komission puheenjohtaja on lähettänyt kirjeen muuttoliiketoimista.

Käytiin täysi pöytäkierros, jossa korostettiin tuen jatkamista Ukrainalle ja paineen lisäämistä Venäjää kohtaan oikeudenmukaisen ja kestävän rauhan saavuttamiseksi. Esille nostettiin mm. sotilaallisen tuen lisääminen, 17. pakotepaketin valmistelun aloittaminen, pakotekierron estämisen tehostaminen, Venäjän vastuuvelvollisuus, jäädytettyjen varojen hyödyntäminen sekä Ukrainan EU-polun tukeminen.

Puolustuksen osalta moni viittasi 19.3. julkaistaviin puolustuksen valkoiseen kirjaan ja lainsäädäntöehdotukseen uudesta puolustusrahoitusvälineestä (SAFE). Nopeaa etenemistä aloitteiden käsittelyssä toivottiin. Puolustusteollisuuden vahvistamista Euroopassa pidettiin tärkeänä. Jotkut jäsenvaltiot peräänkuuluttivat komissiolta lisää rahoitusvaihtoehtoja puolustuksen vahvistamiseksi.

Kilpailukyvyn osalta keskustelussa korostettiin mm. sisämarkkinoiden ja pääomamarkkinoiden kehittämistä, yksinkertaistamista ja hallinnollisen taakan vähentämistä, kohtuuhintaisen energian saatavuutta, keskeisten teollisuudenalojen (ml. autoteollisuus) haasteita sekä kaksoissiirtymän edistämistä ja sen merkitystä kilpailukyvylle. Päätelmätekstin osalta esille nousi erityisesti pääomamarkkinoiden valvonnan keskittämistä koskeva muotoilu.

Lähi-idän osalta päätelmätekstiä esitettiin päivitettäväksi Israelin edellisyönä Gazassa suorittamien pommitusten valossa.

Useissa puheenvuoroissa todettiin tarve muokata unionin tulevaa rahoituskehystä uuteen kontekstiin sopivaksi. Samalla huomioitava myös perinteiset prioriteetit.

Muuttoliikekeskustelua pidettiin tärkeänä. Moni korosti paluuasetuksen merkitystä ja toivoi myös esitystä turvallisista kolmansista maista.

Esille nostettiin toive huomioida päätelmissä Länsi-Balkanin viimeaikaiset tapahtumat.

Suomi piti tärkeänä vahvaa signaalia EU:n tuesta Ukrainalle tiellä kohti oikeudenmukaista ja kestävää rauhaa. Ylimääräisessä Eurooppa-neuvostossa sovitusti komission tulisi aikaistaa (front-load) Ukrainalle jo sovitun rahoitustuen maksuja. Lisäksi komission ja jäsenvaltioiden tulisi hyödyntää Ukrainan tukivälineen tarjoamia mahdollisuuksia kasvattaa rahoitusta Ukrainalle. Suomi ilmaisi tukensa korkea edustaja Kallasin aloitteelle. Ukrainaa on tuettava kaikin mahdollisin keinoin. Suomi korosti tarvetta edistää Ukrainan EU-polkua ja ylläpitää painetta Venäjän suuntaan. Työtä Euroopan puolustuksen vahvistamiseksi tulee viedä nopeasti eteenpäin. Vahva talous on ennakkoehto turvallisuudelle ja puolustukselle. Tarvitaan vahvoja sisämarkkinoita ja pääomamarkkinoita, teollisuuden uudistamista ja vähähiilistämistä sekä huipputason tutkimusta ja innovointia. Tulevan rahoituskehyksen osalta tärkeää on kohtuullinen kokonaistaso, priorisointi ja yksinkertaistaminen, ehdollisuus sekä varojen kohdentaminen nykyistä vahvemmin valittujen strategisten prioriteettien mukaisesti.

Puheenjohtaja totesi, että uusi versio päätelmistä jaetaan illan aikana.

EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan suhteet

Puheenjohtaja muistutti, että joulukuun yleisten asioiden neuvostossa 17.12.2024 tuettiin yhteistyön tiivistämistä UK:n kanssa ja katsottiin, että pakettiratkaisu on paras tapa edetä asiassa. Nykyisessä geopoliittisessa tilanteessa on tärkeää tehdä yhteistyötä samanmielisten kumppaneiden kanssa. UK:n pääministeri Starmer osallistui 3.2. EU-päämiesten puolustusretriitin illalliselle. Toukokuussa 19.5. järjestetään EU:n ja UK:n huippukokous.

Komissio (komissaari Šefčovič) painotti viime viikkojen osoittaneen, kuinka läheisiä ja samanmielisiä kumppaneita EU ja UK ovat. Toukokuun huippukokous on merkittävä ja ensimmäinen laatuaan brexitin jälkeen. Valmistelut ovat vielä varhaisessa vaiheessa. Eurooppa-neuvoston vuoden 2017 suuntaviivat ovat edelleen voimassa, ja olemassa olevien sopimusten toimeenpano on EU–UK-suhteiden kulmakivi. Erosopimuksen osalta on tärkeä edetä kansalaisten oikeuksien ja Windsorin puitteiston suhteen. Strategisen yhteistyön tiivistämiseksi on potentiaalia useilla alueilla, kuten turvallisuus ja resilienssi, ihmisten väliset yhteydet sekä planeetan ja sen luonnonvarojen suojelu (ml. energia ja kestävä kalastus). Kokonaisvaltainen, pakettiratkaisuun perustuva lähestymistapa johtaa tasapainoisiin tuloksiin.

Käydyssä keskustelussa EU–UK-suhteiden lähentyminen toivotettiin tervetulleeksi, erityisesti nykyisessä geopoliittisessa tilanteessa. Tarvetta toimeenpanna olemassa olevat sopimukset korostettiin. Eurooppa-neuvoston suuntaviivoja pidettiin edelleen relevantteina. EU:n ja UK:n huippukokoukselta toivottiin positiivista, yhtenäistä viestiä yhteistyön tiivistämisestä. Lähes kaikki korostivat yhteistyön merkitystä ulkopolitiikan, turvallisuuden ja puolustuksen alalla. Tärkeinä teemoina painotettiin myös kalastusta, energiaa ja nuorisoliikkuvuutta. Tarvetta pitää jäsenvaltiot tiiviisti mukana huippukokouksen valmisteluissa korostettiin.

Suomi korosti EU–UK-suhteen syventämisen tärkeyttä nykyisessä geopoliittisessa tilanteessa. Huippukokouksesta tulisi saada selkeä ja myönteinen viesti. Jäsenvaltiot tulee pitää mukana valmisteluissa. Olemassa olevat sopimukset on pantava täysimääräisesti täytäntöön ja niitä on sovellettava. EU:n yhtenäisyys ja Eurooppa-neuvoston suuntaviivat ovat tärkeitä. Prioriteettina on yhteistyö ulkopolitiikan, turvallisuuden ja puolustuksen alalla. Toinen erityinen kiinnostuksen kohde on nuorisoliikkuvuus. Pakettiratkaisun puitteissa eri yhteistyöaloilla tulisi voida tarvittaessa edetä eri tahtiin. Neuvottelut turvallisuus- ja puolustuskumppanuudesta UK:n kanssa päästään toivottavasti aloittamaan pian.

Komissio totesi, että yhteistyön edistäminen ulkopolitiikan, turvallisuuden ja puolustuksen alalla on selkeä prioriteetti. Kyse on kuitenkin pakettiratkaisusta, johon kuuluu myös kalastus. EU:n pääsyyn UK:n vesille vuoden 2026 jälkeen tulisi saada selvyys mahdollisimman pian. Eurooppa-neuvoston suuntaviivoja noudatetaan. Keskeistä on etenkin neljän vapauden jakamattomuus. Komissio kiitti Espanjaa Gibraltaria koskevasta yhteistyöstä. Kansalaisten oikeudet säilyvät prioriteettina. Myös nuorisoliikkuvuus on tärkeä teema, jossa voidaan toivottavasti saavuttaa edistystä.

Puheenjohtaja totesi, että aiheen käsittelyä jatketaan neuvoston työryhmissä.

Eurooppalainen ohjausjakso
a) Yhteenveto neuvoston toimista vuoden 2025 eurooppalaista ohjausjaksoa varten
b) Eurooppalaisen ohjausjakson 2025 päivitetty etenemissuunnitelma
c) Suositus euroalueen talouspolitiikasta 2025

Kaikki kolme alakohtaa käsiteltiin yhtä aikaa.

Komissio kertoi, että tämän vuoden suosituksessa erityisenä fokuksena on kilpailukyky. Ohjausjakson puitteissa on pyritty lisäämään jäsenvaltioiden osallistavuutta ja vahvistamaan taloudellista seurantaa. Jäsenvaltioiden keskipitkän aikavälin finanssi-poliittisrakenteelliset suunnitelmat on ensimmäistä kertaa integroitu mukaan ohjausjaksoon, ja jäsenvaltioiden tulee tuottaa vuosittaiset seurantaraportit huhtikuun aikana. Näin voidaan seurata reformien ja investointien kehitystä.

Asiakohdassa käytettiin vain kaksi puheenvuoroa, joissa yhtäältä valiteltiin ohjausjakson tiukkaa aikataulua ja toisaalta kiitettiin puheenjohtajaa hyvästä työstä. Kevätpaketin toivottiin tulevan jo toukokuun aikana, eikä vasta kesäkuussa.

Lainsäädäntötyön suunnittelu
a) Yhteinen julistus EU:n lainsäädännön prioriteeteista 2025
b) Yhteiset päätelmät toimintapoliittisista tavoitteista ja prioriteeteista 2025-2029

Neuvosto hyväksyi Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission yhteisen julistuksen EU:n lainsäädäntötyön painopisteistä vuonna 2025 ja yhteiset päätelmät tavoitteista koko lainsäädäntökaudella. Neuvoston, komission ja Euroopan parlamentin puheenjohtajien on tarkoitus allekirjoittaa yhteinen julistus ja yhteiset päätelmät maaliskuun Eurooppa-neuvoston yhteydessä.

Muut asiat

- **Radio Free Europen rahoitus (Tšekin tiedotusasia)**

Tšekki nosti esille Yhdysvaltojen rahoituksen lakkauttamisen vaikutukset Radio Free Europelle, jolla on edelleen tärkeä merkitys demokratian tukemisessa useissa maissa. Asiakohdassa käytettiin useampi tukeva puheenvuoro, joissa toivottiin korvaavan rahoituksen etsimistä jäsenvaltioista ja komissiosta.

Komissio korosti tiedotusvälineiden vapauden ja moniarvoisuuden merkitystä ja totesi tarkastelevansa aihetta myös laajemmin.

***

Kokouksen yhteydessä järjestettiin myös eurooppaministerien epävirallinen aamiaistapaaminen valkovenäläisen oppositiojohtajan Svjatlana Tsihanouskajan kanssa.

Suomen edustajat
Ministeri Strand ja virkamiesvaltuuskunta

Asiakirjat
7103/25

Liitteet Napsauta tähän ja kirjoita liitteet

Viite Napsauta tähän ja kirjoita viite